

Regionsudvalgets perspektivudtalelse om »Succesfaktorer til at foregribe og ledsage omstrukturering i byer og regioner«

(2007/C 305/07)

REGIONSUDVALGET

- Det er vigtigt, at Kommissionen erkender, at omstrukturering i byer og regioner er en kontinuerlig proces i samfundsøkonomien. Omstrukturering bør ses som en mulighed for at tackle eksisterende og kommende økonomiske problemer.
- RU anbefaler i den forbindelse en løbende overvågning af disse processer i hele EU, foretaget af organer, der er uafhængige af de berørte aktører. EU og dens medlemsstater bør tilskynde til oprettelsen af partnerskaber på lokalt og regionalt niveau mellem forvaltningsmyndigheder, virksomheder og arbejdsmarkedets parter gennem anvendelsen af finansielle instrumenter med henblik på at fremme samarbejde om lokal udvikling i en globaliseret verden, navnlig i fjerntliggende områder, hvor der er risiko for at miste kulturarv.
- Omstrukturering på lokalt og regionalt niveau skal sikre, at målsætninger, som er i tråd med EU's politikker, kan opfyldes, samtidig med at et højt beskæftigelsesniveau opretholdes, så EU-borgerne kan bevare en rimelig levestandard. Igangværende omstrukturering bør desuden være første fase i en moderniseringsproces, som sigter mod en økonomi, der fokuserer på fremtiden og baserer sig på viden og innovation. Dette mål kan ikke indfris uden at øge investeringerne i menneskelig kapital.
- En integreret tilgang til omstrukturering af landdistrikter sikrer (eller bør sikre) et mindstemål af adgang til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse for at tiltrække virksomheder og kvalificeret arbejdskraft og modvirke affolkning. Det er også et passende mål, at midler fra EFRU, ESF og ELFUL anvendes som støtte til fornyende tiltag og ikke tiltag, der fastholder situationen, som den er. Et vigtigt redskab til at løse presserende problemer som følge af omstrukturering er Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen.

Ordfører: Witold KROCHMAL, borgmester i Wołów (PL/UEN-AE)

Politiske anbefalinger

Samfundsøkonomisk og politisk baggrund for udtalelsen

1. Den 16. oktober 2006 anmodede Kommissionen Regionsudvalget om at udarbejde en perspektivudtalelse om effektive omstrukturingsstrategier for Europas byer og regioner. Efter Kommissionens vurdering kan udvalgets udtalelse blive et værdifuldt input, når Kommissionen skal formulere sin holdning til de omstrukturingsprocesser, som er af afgørende betydning for den europæiske økonomi.

2. Den Europæiske Union befinder sig i øjeblikket i en væsentlig økonomisk overgangsperiode, der indebærer omstrukturering af økonomier i hele byer og regioner. Som følge heraf stilles lokale og regionale myndigheder over for nye udfordringer, som de er tvunget til at reagere på, hvis de vil opretholde den samfundsøkonomiske og miljømæssige balance.

3. Omstrukturering bør ses som en mulighed for at tackle eksisterende og kommende økonomiske problemer samt for at mildne eller helt fjerne de negative virkninger heraf. Det lokale og regionale plan befinder sig tæt på de lokale realiteter og formår at reagere hensigtsmæssigt, hurtigt og fleksibelt. Derfor er det normalt bedst placeret til at gennemføre omstrukturingspolitikker, specielt når der ikke er tale om at imødegå strukturelle problemer.

4. Omstrukturering på lokalt og regionalt niveau skal sikre, at målsætninger, som er i tråd med EU's politikker, dvs. konkurrenceevne og nyskabelse, kan opfyldes, samtidig med at et højt beskæftigelsesniveau opretholdes, så EU-borgerne kan bevare en rimelig levestandard.

5. Disse udfordringer melder sig typisk for de lokale myndigheder i byer og regioner, som har et betydeligt råderum til at omsætte strategiske retningslinjer i konkrete handlingsforløb og til at mobilisere lokale sociale organisationer og virksomheder til handling.

6. Formålet med denne udtalelse er at bidrage med nogle nye faktorer i debatten om de aktuelle omstruktureringer på lokalt og regionalt plan, som i realiteten har udviklet sig til en kontinuerlig og uundgåelig proces og en fast del af det samfundsøkonomiske liv i Europa.

Definition af begrebet omstrukturering

7. De vigtigste årsager til, at der iværksættes omstruktureringstiltag, som lokale, regionale og nationale myndigheder er nødt til at håndtere og helst foregribe, er:

- den omsiggribende globalisering,
- sikkerhed og terrorbekæmpelse,
- energi og klimaforandring,
- nationaløkonomiernes åbning over for international samhandel,

- udviklingen på EU's indre marked,
- indførelsen af innovative teknologier,
- højere standarder for miljøbeskyttelse,
- flere tjenesteydelser af almen interesse,
- ændringer i forbrugernes efterspørgsel.

8. Omstrukturering kan foregå på forskellige niveauer og på forskellige områder:

- på tværs af sektorer,
- på sektorniveau,
- i de enkelte virksomheder.

9. Uanset hvilken tilgang en given branche eller sektor vælger, foregår omstrukturingsprocessen hovedsageligt på lokalt plan. Dette skyldes, at det er lokalsamfundene i kommuner og regioner, som mest direkte er berørt af disse processer.

10. I betragtning af, at de økonomiske og sociale forandringer, som nødvendiggør omstruktureringer, sker med stor hastighed, består de ofte af pludselige, tvungne tiltag fra virksomhedernes side for at tilpasse sig verdensøkonomiens krav og et forbrugermarked under forandring.

11. Som følge af en stadig mere globaliseret økonomi får virksomheders eller sektorerers konjunkturbestemte kriser eller vigende konkurrenceevne større og større betydning. Sådanne kriser er vanskelige at forudsige, men kan med tiden forårsage alvorlig skade på en hel regions erhvervsliv.

12. Af samme årsag er vi stadig oftere vidner til virksomhedsudflytninger, hvorved forstås en pludselig flytning af en erhvervsaktivitet fra en region til en anden. Disse uforudsete beslutninger træffes ud fra strategiske og finansielle kriterier og andre kriterier som faktoromkostninger, men synes til tider at blive fremmet af regionale incitamenter og politikker, der skal tiltrække investeringer.

13. Denne form for ad hoc-omstrukturering giver utilfredsstillende resultater, selv om mange lande råder over solide retsinstrumenter og professionelle ledere. Sådanne processer kan ikke forhindre vidtrækkende negative sociale og regionale forandringer og fører til, at kortsigtede løsninger får forrang for mere permanente og stabile løsninger. De ender ofte med alvorlige sociale og regionale problemer. Fordelene ved virksomhedsudflytninger modsvares ofte af alvorlige problemer i de regioner, virksomhederne flytter fra.

14. Udfordringen ligger ikke i at bremse de uundgåelige strukturforandringer, men i at fremme dem på en sådan måde, at regioner, kommuner og enkeltpersoner så vidt muligt holdes skadesløse og kan se mulighederne på sigt.

15. Særligt de lande, som blev medlemmer af EU i 2004 og 2007, er blevet ramt af ad hoc-omstruktureringer. Årsagen har et langt stykke hen ad vejen været forskelle i økonomisk udvikling og indførelse af ny teknologi og innovation imellem de 27 medlemsstater. I mange tilfælde har landene opnået de ønskede økonomiske resultater, men prisen har været sociale problemer, som især har kunnet tilskrives den korte overgangsperiode.

16. Hvis vi antager, at omstrukturering er en kontinuerlig proces, må vi analysere eksempler på omstrukturering i EU 15, så vi gennem foregribelse på et tidligere tidspunkt kan erkende forestående vanskeligheder med henblik på delvis at eliminere eller i det mindste mildne de negative virkninger af omstruktureringen.

17. En given omstruktureringsproces' succes — og ikke mindst foregribelsen af problemer — afhænger i høj grad af dialogen mellem virksomheder, civilsamfundet, ansatte og deres organisationer (f.eks. fagforeninger), lokale og regionale myndigheder, højere undervisningsanstalter og forskningsinstitutioner samt nationale instanser som regionale udviklingsagentur. En omstrukturerings resultater og succes afhænger ofte af denne dialogs kvalitet.

18. De lokale og regionale myndigheder spiller en central rolle i denne proces. Man kan forestille sig tre former for handling, hvis omstrukturering står for døren:

- styrkelse og eventuelt diversificering af den lokale økonomiske og sociale basis og af infrastrukturen;
- tiltag med henblik på at beholde større virksomheder og styrke SMV'er som drivkraft for beskæftigelse;
- tiltag, der skal gøre lokalområdet, byen eller regionen mere attraktiv.

Både ovennævnte tiltag og selve omstruktureringen forudsætter passende relevante informationskilder samt en særlig strategi for indsamling og deling af information imellem samtlige deltagere i processen.

19. Informationspolitikken bør især tage hensyn til små og mellemstore virksomheder, som i kraft af deres særlige situation har sværere ved at skaffe sig adgang til informationskilder, som gør det muligt at foregribe markedsændringer.

20. De små og mellemstore virksomheder fortjener særlig beskyttelse både under selve omstrukturingsprocessen og i forbindelse med de ændringer, som kan forudses inden. Det er i disse faser, der er størst behov for at gribe ind med henblik på at styrke og udvikle kompetencer og kapacitet inden for ledelse, organisation og strategi til støtte for SMV'ernes vækst. Man bør gå bort fra den traditionelle familievirksomhedsmodel og indføre en model med en kontrol og en ledelse, der kan klare sig i den globale konkurrence. De eksempler, man har undersøgt, viser, at en metode med underentrepriser er den mest

effektive løsning. Dog kun i de tilfælde, hvor det var muligt at overskride almindelige markedsrelationer og etablere partnerskaber mellem virksomheder i et netværk, især på regionalt plan.

Konklusioner

21. De analyserede omstruktureringsprocesser viser, at der ikke er nogen universalløsning, og at det i høj grad afhænger af, hvilken slags lokal myndighed der er tale om (region, by eller kommune/distrikt), hvilken økonomisk sektor der er berørt, og hvordan det berørte områdes situation er, både hvad angår beliggenhed (perifer eller ej), arealanvendelse (landbrugsområde, område med let industri eller sværindustri) og den økonomiske udvikling i det land, hvor det omstrukturerede område befinder sig.

22. Igangværende omstrukturering bør desuden være første fase i en moderniseringsproces, som sigter mod en økonomi, der fokuserer på fremtiden og baserer sig på viden og innovation. Dette mål kan ikke indfris uden at øge investeringerne i menneskelig kapital gennem bedre uddannelse og kvalifikationer, hvilket kræver effektive og produktive investeringer i det lokale og regionale arbejdsmarked med henblik på at foregribe den hurtige økonomiske og sociale omstrukturingsproces' udfordringer.

23. Brede og større investeringer i menneskelig kapital og en tilpasning af uddannelse og efteruddannelse, så de kan opfylde behovet for de nye færdigheder, der følger af omstrukturering, indebærer nye omkostninger. Der er brug for egnede mekanismer til at sikre, at disse omkostninger deles mellem virksomheder, offentlige instanser og privatpersoner. Der skal gives særlig støtte til omfattende efteruddannelsesstrategier, som tilvejebringer de kvalifikationer, der er brug for i en videnbaseret og innovativ økonomi. Det er absolut nødvendigt for at sikre en effektiv gennemførelse at dele erfaringer og at etablere partnerskaber mellem byer og regioner på uddannelses- og efteruddannelsesområdet.

24. Det fremgår af ovennævnte eksempler, at investeringer i menneskelig kapital er en meget vigtig del af omstrukturings- og fornyelsesprocessen i byområder og landdistrikter. Dette er en nøgleopgave for organisationer, som er involveret i omstrukturering på lokalt niveau. Spørgsmål som arbejdstagernes og kapitalens mobilitet og balance mellem udbud og efterspørgsel på det lokale arbejdsmarked har afgørende betydning for omstruktureringens effektivitet. Mobilitet blandt de jobsøgende og potentielt kommende arbejdsløse, især arbejdstagere med få kvalifikationer, bør fremmes gennem jobcentre, der tager afsæt i personernes profiler, praktikophold og efteruddannelseskurser, der kan tilpasse de jobsøgendes og potentielt kommende arbejdsløses færdigheder til det lokale arbejdsmarkeds behov. Dette gælder især de unge, som har ekstra svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet.

25. Erhvervsvejledning, hjælp til at afslutte en uddannelse og adgang til de rigtige efteruddannelseskurser — tiltag, der stemmer overens med principperne i det europæiske handlingsprogram for unge — kan fremme en glidende overgang fra uddannelse til beskæftigelse i regioner, der berøres af omstrukturering.

26. Et sådant tiltag vil modvirke uheldige udviklingstendenser i byområder og landdistrikter som f.eks. affolkning. Affolkning er et problem, dels fordi landdistrikterne risikerer at miste evnen til at fungere som samfund, hvorved kulturværdier, traditioner og lokale særtræk går tabt, dels fordi man risikerer at miste den hydrogeologiske balance. Den bedste måde at stoppe denne udvikling på er gennem tiltag finansieret af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond (ESF) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL). En integreret tilgang til omstrukturering af landdistrikter sikrer (eller bør sikre) et mindstemål af adgang til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse for at tiltrække virksomheder og kvalificeret arbejdskraft og modvirke affolkning. Det er også et passende mål, at midler fra EFRU, ESF og ELFUL anvendes som støtte til fornyende tiltag og ikke tiltag, der fastholder situationen, som den er.

27. Et vigtigt redskab til at løse presserende problemer som følge af omstrukturering er Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen, som yder hjælp på kort sigt til regioner, der lider under udflytning af økonomiske aktiviteter på grund af globaliseringen. Regionsudvalget har hilst indførelsen af dette redskab velkommen og har foreslået at øge fondens midler til 1 000 mio. euro om året. Regionsudvalget forventer, at den første årlige rapport om, hvilke resultater der er opnået af Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen i 2007 (rapporten offentliggøres i 2008), indeholder en grundig vurdering af, om de interventionskriterier, som er fastsat i artikel 2 i forordning EF/1927/2006, giver mulighed for en hensigtsmæssig forvaltning af fonden, og udvalget tilbyder at bidrage til enhver fremtidig debat om en eventuel revision af disse kriterier.

28. Som et resultat af omstrukturering bliver mange regioner mere og mere afhængige af turisme. Her fokuserer en integreret tilgang, der baserer sig på naturressourcer og kulturarv, på kvalitet og den primære målsætning er at opfylde forbrugernes behov. Hvis sådanne tiltag skal krones med held, må man i vidt omfang udvikle kommunikationen, forbinde de omstrukturerede områder med større nationale og europæiske netværk og anvende nye teknologier, herunder internetadgang via bredbånd, for at brede kommunikationen ud, og udvikle passende almene og faglige uddannelsesforanstaltninger.

29. Kulturel rigdom og naturressourcer bør ses som nøgleinstrumenterne i disse processer. De er faktisk i nogle tilfælde de

vigtigste aktiver i omstrukturingsprocessen, navnlig i tyndt befolkede perifere områder. De muliggør en dynamisk vækst i turismen, så denne bliver løftestang for den lokale udvikling.

30. Ca. 60 % af EU's befolkning bor i byer med over 50 000 indbyggere. De fleste arbejdspladser, virksomheder, højere læreanstalter og andre samfundsøkonomiske centre befinder sig i byer eller byområder. Byområderne rummer dog ikke kun muligheder, men også farer. Ud over de rent økonomiske tiltag omfatter omstrukturering i europæiske byer også byfornyelsestiltag i bredere forstand.

31. Som det fremgår af eksemplerne, er det kun gennem en bred tilgang til de økonomiske, sociale og fysiske problemer, at det bliver muligt at opnå de resultater, som beboerne, de lokale myndigheder og EU forventer. Det er lettere at finde partnere til omstrukturering i byområder, men kun ved at holde fast ved offentlige/private partnerskaber samt ved at inddrage civilsamfundet og anvende en bred vifte af finansieringskilder kan processen krones med held.

32. De byer, som har bevaret en stærk position i deres regioner, f.eks. i kraft af deres størrelse eller af historiske grunde, har valgt en fornyelsesstrategi som drivkraft for regionen. Deres aktuelle position gør det muligt for dem at understøtte omstrukturering i hele regionen gennem direkte partnerskaber og gennem organisationer med base i byerne.

33. Aktioner med henblik på at forbedre konkurrenceevnen og fremme iværksætter, innovation og udvikling af tjenester har gjort det muligt at tiltrække og fastholde højt kvalificeret arbejdskraft. Dette har i betydelig grad forbedret udbuddet og standarden af tjenester for de lokale beboere. Hensigtsmæssig planlægning, udformning og vedligeholdelse har ført til et fald i kriminaliteten i byerne og gjort gader, parker og lejepladser mere attraktive. Et bymiljø af høj kvalitet udgør en vigtig del af en effektiv omstrukturering, eftersom det bidrager til at sikre et attraktivt miljø at arbejde, leve og investere i.

34. Erfaringen viser, at de byer, som har befordret klyngeudviklinger, har været i stand til at forbedre deres konkurrenceevne betydeligt. Forbindelserne mellem byområder og landdistrikter må opretholdes på et passende niveau, samtidig med at der sikres lige udviklingsmuligheder, så forskellene mellem byområder og landdistrikter reduceres.

35. En diversificeret tilgang til omstrukturingsprocesser på regionalt niveau bør overvåges af netværk af regioner, der undergår samme type omstrukturering (netværk for perifere regioner, netværk for regioner med minedrift etc.).

36. Det er vigtigt, at virksomheder, der indgår som partnere i omstrukturingsprocessen, får øget adgang til finansieringskilder. Disse bør ud over tilskud fra de disponible EU-fonde omfatte f.eks. bankgarantier, gensidige garantifonde, lån og mikrolån. Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond kan spille en vigtig rolle i denne proces.

37. Der findes ikke nogen universalløsning, som giver fuld garanti for succes. På trods af de mange forskellige omstrukturingsprocesser er det dog muligt at pege på en række faktorer, som er karakteristiske for en vellykket omstrukturering:

- Løbende overvågning af de økonomiske processer med henblik på at foregribe omstrukturering på et tidligt tidspunkt;
- Foregribelse kan ikke begrænses til prognoser, men må også omfatte mulige scenarier som forberedelse til gennemførelse;
- En dialog med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet skal være for hånden, herunder udveksling af information mellem de parter, som deltager i omstruktureringen;
- Der skal være strukturer, som binder akademiske institutioner, forskningsinstitutioner, industrien og forvaltningsmyndighederne sammen på alle niveauer;
- Der skal være let adgang til uddannelses- og efteruddannelsesstrukturer af høj kvalitet;
- Kvaliteten, effektiviteten og resultatet af de iværksatte aktioner skal med regelmæssige mellemrum underkastes en offentlig evaluering;
- Diversificerede finansieringskilder til omstrukturingsprocesser for alle involverede vil føre til mere effektive aktioner;
- Regionen eller byen skal være i stand til at gennemføre en territorial politik, som værner om de lokale virksomheders evne til at producere varer, levere tjenesteydelser og distribuere dem;
- Lokalsamfundet må være opmærksom på behovet for en fortløbende tilpasning til forandringer, som falder i tråd med den lokale eller regionale identitet. Herved sikres en integreret tilgang til bæredygtig udvikling fra et økonomisk, socialt og miljømæssigt perspektiv, hvilket er endnu en faktor for tiltrækning af nye investeringer;
- En særdeles proaktiv adfærd hos de regionale og lokale myndigheder, understøttet af lederkompetencer og tilstedeværelsen af konkurrencemæssige og finansielle værktøjer;
- Et lokalt styret, omfattende projekt, som er skræddersyet til de lokale forhold, og som omfatter forskellige aspekter afhængigt af den enkelte sag: økonomisk udvikling, uddannelse, social integration, kultur, fysisk planlægning osv.

Regionsudvalgets anbefalinger

38. Det er vigtigt, at Kommissionen erkender, at omstrukturering i byer og regioner er en kontinuerlig proces i det samfundsøkonomiske liv.

Regionsudvalget

39. opfordrer de lokale og regionale myndigheder til at udvikle egentlig foregribende planlægning omfattende overvågning og støtte til den eksisterende økonomi og til lokale aktioner på området, som indarbejdes i regionale strategier, på baggrund af brede, fælles kommunale/regionale projekter;

40. anbefaler i den forbindelse en løbende overvågning af disse processer i hele EU, foretaget af organer, der er uafhængige af de berørte aktører, der skal omfatte virksomheder, arbejdsmarkedets parter, lokalsamfund og regioner — efter region og efter sektor. Et sådant tiltag skal bl.a. bestå i en analyse af de samfundsøkonomiske forandringer på lokalt, regionalt og nationalt niveau, herunder landdistrikter, fjernliggende områder og bjergegne, og en analyse af den kommende økonomiske udvikling på arbejdsmarkedet;

41. anbefaler offentliggørelse af bedste praksis inden for omstrukturering, så andre byer og regioner i EU kan drage nytte af den. En sådan offentliggørelse bør struktureres efter områder med samme type omstrukturering (landbrugsområder, fjernliggende områder, regioner med sværintustri, regioner med mineindustri, regioner med let industri, regioner med tekstilindustri, byområder);

42. EU og dens medlemsstater bør tilskynde til oprettelsen af partnerskaber på lokalt og regionalt niveau mellem forvaltningsmyndigheder, virksomheder og arbejdsmarkedets parter gennem anvendelsen af finansielle instrumenter med henblik på at fremme samarbejde om lokal udvikling i en globaliseret verden. Dette vil gøre det betydeligt lettere at foregribe omstrukturingsprocesser.

Regionsudvalget

43. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at være særligt opmærksomme på fleksibiliteten i EU's finansieringsmekanismer, herunder navnlig Socialfonden, for at sikre, at der er midler til stede, som hurtigt kan sættes ind i tilfælde af situationer, der opstår pludseligt og uden varsel. I sådanne tilfælde er der et akut behov for finansiering af væksthuse, rekrutteringsaktiviteter, hjælp og råd til opstart og målrettet uddannelse. Mulighederne for at finde et nyt job for de personer, der mister deres job pga. omstruktureringer, er bedst i de første tre måneder og svinder derefter drastisk. Gennemførelsesforanstaltningerne for de forskellige instrumenter på EU-plan bør tage hensyn til dette behov for en hurtig indsats. Foranstaltninger vedrørende hurtig indsats over for vanskeligheder, der kan opstå i forbindelse med omstruktureringer, bør også omfatte bistand til at dække den enkelte berørtes umiddelbare sociale behov (bolig, sundhedspleje, rådgivning osv.). Personer, der rammes af omstruktureringer, har behov for social bistand, hvis de skal være i stand til at starte nye aktiviteter og tilpasse sig omstruktureringerne;

44. anbefaler at drage fordel af visse byers og regioners grænsenære beliggenhed i forbindelse med omstrukturering og opfordrer til at fjerne alle proceduremæssige hindringer for arbejdskraftens og kapitalens fri bevægelighed, der hæmmer omstrukturingsprocessen;

45. anbefaler, at Kommissionen vælger en integreret tilgang til medfinansiering af omstrukturingsprocesser via EU's -strukturfonde, som vil gøre det muligt at tackle økonomiske og sociale problemer under gennemførelsen af EU's politikker;

46. opfordrer medlemsstaterne til at fjerne juridiske barrierer og andre hindringer for oprettelsen af offentlige/private partnerskaber, som effektivt og aktivt kan støtte omstrukturingsprocesserne;

47. opfordrer Kommissionen og andre institutioner, som deltager i finansieringen af omstrukturingsprocesser, til at være mere opmærksom på, om ressourcerne anvendes effektivt, især når det drejer sig om såkaldte »bløde projekter«, som finansieres af Den Europæiske Socialfond;

48. opfordrer EU til at være opmærksom på aspekter med relation til omstrukturingsprocesser i EU's nuværende politikker og i forbindelse med udformningen af nye politikker — fra foregribelse til fuldførelse;

49. opfordrer medlemsstaterne til at indføre finansielle instrumenter, som er i overensstemmelse med EU-lovgivningen,

for virksomheder, der rammes af omstrukturering, navnlig i fjerntliggende områder, hvor der er risiko for at miste kulturarv eller den lokale og regionale identitet, og hvor omstrukturering berører små og mellemstore virksomheder, for hvilke omstrukturering er særlig byrdefuld;

50. forventer at blive hørt af Kommissionen, når Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, der hører op med at være gældende i oktober 2009, skal revideres i 2007/2008;

51. tilskynder især medlemsstaterne og virksomheder, der tager del i omstrukturingsprocessen, til at sikre, at lokale traditioner og lokal kultur bevares, hvilket kan blive et aktiv i forbindelse med igangværende eller kommende omstrukturering;

52. anbefaler at benytte Kommissionens nye initiativ »regioner for økonomisk ændring« og det netværk af byer og regioner, der etableres som led i dette initiativ (som bl.a. finansieres af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling), under den fortsatte foregribelse af omstrukturingsprocesser og at fremme bedste praksis med henblik på at hjælpe byer og regioner med at tilpasse sig de ændringer, som følger af globaliseringen;

53. anbefaler Kommissionen at være særligt på vagt over for anvendelsen af regionale incitament i forbindelse med virksomhedsflytninger.

Bruxelles, den 11. oktober 2007.

Michel DELEBARRE
Formand for
Regionsudvalget

BILAG I

Omstrukturering i byer og regioner — undersøgte enkeltsager

Det som i begyndelsen så ud som en traditionel tilpasningskrise i 1970'erne og 1980'erne, viste sig i realiteten at blive et fast tilbagevendende fænomen i det moderne Europas samfundsøkonomiske liv. Det blev en kontinuerlig proces, som kræver, at virksomheder og hele erhvervmiljøet omkring dem til stadighed tilpasser sig skiftende markedsvilkår, altså en løbende omstrukturingsproces. Med henblik på udtalelsen om omstrukturering i byer og regioner i EU, som udarbejdes på Kommissionens anmodning, har vi gennemgået oplysninger om forløbet af disse processer såvel som anden information i en lang række publikationer. EØSU's konklusioner og anbefalinger er at finde i selve udtalelsen.

Skotland — Det Forenede Kongerige — et eksempel på stærk konkurrence på det globale marked

Antallet af arbejdstagere med beskæftigelse i industrien faldt fra 276 000 til 227 000 i perioden 2002-2006. I samme periode faldt produktionen til eksport med 36 %. De fleste virksomheder overførte deres produktion til nye EU-medlemsstater eller til Indien eller Kina. Som reaktion herpå har man udarbejdet en plan for økonomisk udvikling i Skotland (Framework for Economic Development in Scotland, FEDS) med henblik på at sikre produktivitet og konkurrenceevne på det globale marked. De skotske myndigheder har iværksat et program kaldet PACE (Partnership Action for Continued Employment — Partnerskabsaktion for fortsat beskæftigelse), som har gjort det muligt for organisationer såvel i den private som i den offentlige sektor aktivt at forhindre masseafskedigelse. Omstrukturering har ramt det skotske arbejdsmarked, ikke mindst industrien, meget hårdt. Det øgede antal arbejdspladser i service- og erhvervssektoren har dog bevirket, at Skotland nu har en af de højeste erhvervsfrekvenser i EU, idet arbejdsløsheden ikke har været lavere de sidste 30 år. Skotsk økonomi høster desuden nu frugterne af globaliseringsprocessen. De skotske banker har købt op i udlandet, hvilket har styrket deres position blandt konkurrenterne.

Baskerlandet — Spanien — omstrukturering af en region og dens byer

I 1980'erne begyndte en nedgangsperiode for den lokale industri, der var centreret omkring værfter, stål- og sværindustri. Den baskiske regering, arbejdsgivere og fagforeninger besluttede at omstrukturere og at modernisere de nævnte industri-sektorer. Ni klynger blev dannet, der tilsammen stod for 45 % af Baskerlandets BNP. De er stadig den dag i dag drivkraften bag regionens økonomi. Efter en proces, som har været i ca. 20 år, er Baskerlandets BNP i dag tredje højest i Europa, efter regioner i Luxembourg og Irland. Arbejdsløsheden, der var på 25 % i 1990, ligger nu på 4,5 %. Meget af den investerede kapital er blevet investeret i innovation. Private midler står for 66 % af de samlede investeringer (gennemsnittet i Spanien er 48 %; tallet for Europa som helhed er 54 %). Omstruktureringen blev knyttet sammen med sanering af regionens byer, bl.a. hovedstaden Bilbao. Kultur og lokal identitet har spillet en stor rolle i denne proces, hvilket har bevirket, at befolkningen i vidt omfang har accepteret den.

Kreta — Grækenland — fra landbrug til turisme

Omstruktureringen på Kreta, der har været finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, har været baseret på samarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutter (Kretas universitet, Forskningsinstituttet i Heraklion). Formålet har været at hjælpe arbejdstagere fra landbrugssektoren over i servicesektoren. Målsætningen er kun delvis blevet opfyldt. Den begrænsede succes kan hovedsagelig tilskrives en vertikal og topstyret struktur. Stærke centre er blevet yderligere styrket, og de afsidesliggende områder midt på øen er blevet yderligere marginaliseret. Resultatet har været, at kløften mellem forskellige dele af øen er vokset, uden at man kan sige det samme om konkurrenceevnen.

Tawira — Portugal

Omstrukturering baseret på bysanering og udvikling af turisme. Øgede investeringer i turisme, som har bidraget til at finansiere bevarelse af områdets historiske og arkitektoniske arv, hvilket på sin side har ført til yderligere vækst i turismen og tilstrømning af privat kapital. Processen blev finansieret af midler fra Piter, Urbcom, Interreg og Proalgarve.

De østrigske regioner

Omstrukturering gennem FoU-projekter, der består i overgang fra en økonomi baseret på en enkelt sektor til en diversificeret erhvervsstruktur, samt overgang til turisme og erhvervsrelaterede tjenester. Denne proces understøttes kraftigt af en løbende udvikling af erhvervs- og efteruddannelserne.

Porto — Portugal

En omstrukturingsproces blev sat i gang for ikke ret længe siden. Den blev nødvendig, fordi adskillige statsorganer og firmaer flyttede til hovedstaden, og fordi befolkningstallet faldt, og den traditionelle detailhandel blev afløst af storcentre. Formålet med omstruktureringen er at puste nyt liv i bymidten, at udvikle kulturelle tjenester og at sanere byens boligmasse. I 2004 lanceredes Porto Vivo-initiativet, der skal trække private investeringer til byen. Dette store omstrukturings- og saneringsprojekt skal løbe i 20 år. Det er planen at reovere mere end 5 000 boliger i løbet af denne periode. Værdifuld kulturel og arkitektonisk arv skal bevares, hvilket vil føre til en udbygning af servicesektoren og dermed skabe nye arbejdspladser.

Liberec — Tjekkiet

Her pågår en omstrukturingsproces, som blev udløst af ændringer i det politiske system. Formålet er at bringe økonomien i overensstemmelse med EU-standarderne. Omstruktureringen finansieres især over statsbudgettet og det regionale budget, men også af EU-midler. Der gives støtte til små og mellemstore virksomheder og til udvikling af offentlige/private partnerskaber. Hovedproblemerne er gæld og de offentlige finansers tilstand.

Wrocław — Polen

De sidste 17 år har ændret ikke bare denne bys økonomi, men også dens udseende generelt. Sanering af bymidten og særlige dele af byen har trukket private investorer til byen. Der er kommet nye hoteller og restauranter til. Bymyndighedernes åbne politik, byens samarbejde med venskabsbyer, de regionale myndigheder og centralregeringen samt samarbejde mellem byen og dens umiddelbare naboer har ført til, at flere nye industrier har etableret sig i omegnen af byen. Wrocław Technology Park og byens uddannelses- og industricentre har iværksat mange nye initiativer inden for FoU. Arbejdsløsheden er faldet fra 18 % til 6 % i denne periode. En negativ virkning af udviklingen har været prisstigninger, f.eks. er ejendomspriserne steget med 400 %.
